

Kitap Eleştirisi:

Prof. Dr. Metin ÖZEK

Ruhsal Gelişme ve Skizofrenia İşlevsel Gerilmeler ve Tepkiler olarak Skizofrenialar

■ *R. Lempp (Yayına hazırlayan): Ruhsal gelişme ve Skizofrenia İşlevsel gerilemeler ve tepkiler olarak Skizofrenialar (Psychische Entwicklung und Schizophrenie-Die Schizophrenien als funktionelle Regrissionen und Reaktionen). H. Huber Verlag, Bern, 1984. 234 sayfa.*

Eugen Bleuler'in "Skizofrenialar grubu'nu tanımlayıp betimlemesinden (1911) beri geçen üç çeyrek yüzyılda, psikiyatri bilimdalı-uygulamasının bu en başta gelen uğraş alanında sağlanan, sayısı aklasığmaz çoklukta, araştırma-inceleme-gözlem sonuçları, konu olan davranış sapması türlerini, özelliklerini kesinlikle anlayabilmekte hiç de yeterli olmamıştır.

Davranış Sağlatımsal Araştırmanın Temelleri ve Ölçütleri

■ *H. Reinecker: Davranış sağlatımsal araştırmanın temelleri ve ölçütleri (Grundlagen und Kriterien Verhaltenstherapeutischer Forschung). AVM-Verlag, Salzburg, 1983. 355 sayfa.*

Davranış sağaltımı (behaviour therapy, Verhaltenstherapie) son iki onyılıda çığ gibi gelişen bir araştırma-uygulama alanı. Çeşitli yöntemler öne sürülüyor, geliştiriliyor, uygulanıyor. Kontrollü, yinelenebilir, deneysel yöntem özellikleri ile ölçülebilir sonuçları yorumlanarak düzeltmeler, yenilemeler, pekiştirmeler yapılıyor. Görece yalnlığı, bir açıdan -yöntem titizliği koşulu gözardı edilmedikçe- uygulama kolaylığı ve kısalığı sağlayarak övülürken, bir başka açıdan bireyin kişilik bütünlüğü yerine belirtiye sınırlı kanılması eleştiriliyor. Görmezlikten gelinemeyecek gerçek, davranış sağaltımının bilim felsefesi verilerinden kaynaklanan, deneysel yöntemlerle pekiştirilmiş bilimkuramsal temellere oturtulmuş ve sonuçları ölçülebilir -tartılabilir- sayılabilir uygulamalar kümesi oluşturduğu sonuçlarının, kontrollere göre anlamlı -ya da çok anlamlı, oluşunu bilimsel ölçütlerin nesnel acımasızlığına dayanıklılığını vurgulamak gerekir. Doğaldır, etkinliğinin sınırları, bilimsel açıklama ve sağaltım uygulaması bakımından titizlikle çizildiğinde!

Konunun yetkin kişisi Prof. Reinecker /Bamberg-FAC, eleştirilere özenle yer vererek davranış sağaltımını bilimsel kökenlerinden başlayıp en önemli temel ve uygulamalarında özenle özetlemiş kitabında.

Manfred Bleuler'in şaşırarak zorunluğunu duyarak saptadığı gibi (1971) Skizofrenia araştırmaları uzun süre ve yoğun olarak, peşin tasarlanmış kanılara ve spekülasyonlara, onyıllar boyu yanıltıcılıklarını sürdürmüş ön yargılara dayandırılmıştır. İncelemelerin çoğunu, bilinmeyi aramaktan çok, bilindiği sanılanı kanıtlamağa yönelmiştir. Kimi ruh çözümlemeci akımlar, çocukluğa verdikleri mutlaka önemle, Skizofrenia belirtilerinin kökekinin başlangıcını, birey yaşamında saptanabilirliklerinden çok önceye yerleştirmek isteseler de, yeterli bilimsellikten, kanıt sayılabilir ölçütlerden yoksun, yöntemsel varsayımlardan öteye gidememişlerdir.

Çocukluk ve genceme psikiyatrisi, yüzyılımızın ilk yarısında, bilimdalı ve uygulama olarak özerkleşirken, erişkin psikiyatrisinin tanısal, dizgesel, hastalık bilimsel ilkelerinin kesin doğrular olarak üstlenip, o yöntem ve aygıtlarla, ilgilendiği yaşam diliminin davranış sapmalarını inceleyip anlamağa, sağaltmaya kalkmakla daha başlangıçta bir çıkmaz sokağa girmiş oluyordu. Kasım 1983'de Tübingen / FAC Üniversitesinde gerçekleştirilen uluslararası katılımlı 3. Çocuk ve genceme psikiyatrisi sempozyumu, alanında, olabildiğince önyargısız ve spekülasyonlara yöntem gereği zorunlu olan sınırı aşmadan değinen bulguları, skizofreniaların, bu ezici ağırlıkla erişkin psikiyatrisinin konusunun açıklanmasında, anlaşılabilmesinde kullanmak amacına yönelikti. Eldeki kitap bu sempozyumun bildirilerinden derlenmiş.

Tübingen Üniversitesinde sözkonusu bilimdalı kürsü başkanı olan dostum Prof. R. Lempp'in, ortak hocamız Ernst Kretschmer'in "çok boyutlu tanı., kavramı içinde, davranış sapmalarının potogenesisini açıklamak ve sağaltımını sağlamakta çok sayıda etkenin değişik nitelik ve nicelikte etkileşimlerinin incelenmesi, çözümlenmesi ve kullanılması gerekliliğine yönelik temel görüşünün, çağdaş bilgi düzeyimizde ne kadar güncel ve optimal yetkinlikte olduğunu kanıtlayan başlangıç konuşmasının ardından psikozlu olguların süregidişlerinin dizgesel çözümlenmesi (Ciompr), çocukluk ve erişkin psikozlarının ilintisi (Eggers), "normal, gösterileri ile Skizofren belirtiler arasında örtüşmeler, tanı tuzaklarının konunun anlaşılmasını çelmelemeleri, salt çözümlemeci açıklamaların biteviye yinelenen varsayımlar ötesine kanıt değerine yaklaşan verileri, çevre etkisi -çevreyi etkileme ikileminin doğumla başlayan önemli kısa ve yoğun irdeleniyor. Sonda, R. Gaupp ve Ernst Kretschmer'in simgelediği Tübingen okulunun günümüzde en belirgin temsilcisi R. Lempp'in, soyaçekimden, minimal brain dysfunction'dan, mikro ve makro toplumbilimsel faktörlere kadar çok sayıda etkeni dikkate alıp, etkileşimlerinin Skizofreniaların görüngü bilimine bütünleştirdiği göreceli olarak uzun, 50 sayfalık bir bölüm var ki, kişilikte gerilemeler ve beklenen tepki kalıplarından sapmalar olarak Skizofrenia grubundan bireyleri anlamakta, her satırının çevrilmesi yararlı olurdu.